

Kolmen sanan muuttaminen kaivoslaissa helpottaisi

Avainsanat: Seitsemän, kymmenen ja toimeenpanolupa. Saamelaiskäräjät esittää kokonaan uutta virastoa.

Olli Miettunen

● Pienestä on kiinni Suomen kultamailta keltaista jalometalia etsivien tilanteen paraneminen, kolmesta sanasta. Lapin kullankaivajain liiton mielestä esitys kaivoslain muuttamiseksi on tyydyttävä – siis ei kuitenkaan paras. Muutosesitys menee valiokuntakäsittelyiden jälkeen eduskunnan päätettäväksi.

Kullankaivajien kannalta tärkeitä sanoja ovat seitsemän, kymmenen ja toimeenpanolupa. Jos eduskunta hyväksyy muutokset, huuhdonta-alueiden enimmäisalanousee viidestä seitsemään hehtaariin, luvan kesto pitenee jatkoluissa kolmesta kymmeneen vuoteen ja kaivosviranomaisen voi myöntää toimeenpanoluvan valituksista huolimatta.

– Tämä on todella tärkeä. Liit-

to esitti hieman laajempia muutoksia, mutta hyvä näinkin, liiton puheenjohtaja Hannu Viranto toteaa.

Liiton sihteeri Kai J. Rantanen toteaa, että vuoden 1997 lakimuutoksessa aluekoko pienennettiin 7 hehtaariin ja liitto esitti nyt 10 hehtaaria. Kulta ei esiinny tasavahvana levynä maaperässä eli aluetta ei kaiveta laidasta laitaan. Väljemmällä alueella voisi järkevämmiin hyödyntää kultaesiintymää. Jos eduskunta hyväksyy muutokset, uudistettu laki tulisi voimaan heinäkuun alusta.

KULLANKAIVAJAT pitävät vuonna 2011 voimaan tullutta uutta kaivoslakia katastrofaalisen huonona. Tuolloin kaivospiirit päätettiin lakkauttaa vuonna 2020, mutta toinen paha yllätys oli valituskierte, jossa liiton mukaan erityisesti saamelaiskäräjät on ollut aktiivinen.

– Valitukset johtivat yli sadan hakemuksen lupajonoon, joka syntyi valitusten aiheuttaman lisätyön takia heti lain voimaantulon jälkeen ja on nyt jatkunut viitisen vuotta.

KAIVOSLAIN muutoksia odotellessa Lapin kullankaivajain liiton sihteeri Kai J. Rantanen huoltaa kaivospiiriään. Kevätkeleillä on kuskattava maastoon materiaali, jota kesällä tarvitaan.

Vanhan lain aikana kullanhuuhtonaluvat saatiin muutamassa kuukaudessa. Lakiuudistuksen jälkeen valitusten käsittelyaika on ollut pari vuotta, pahimmillaan neljäkin.

– Kun kaivaja on saanut lopulta luvan kolmeksi vuodeksi, hän joutuu jättämään saman tien uuden lupahakemuksen, jotta kolmen vuoden kuluttua ei taas tulisi lupapakosta.

Kullankaivajain liiton mukaan kaivoslain muutosesitykset toteutuessaan olisivat myös tarpeettoman byrokratian purkua. Virannon mukaan liitto ei esittänyt li-

säresursseja valitusten seurauksen hoitamiseen, vaan että puututaan itse ongelmaa aiheuttaviin lainkohtiin.

SAAMELAISKÄRÄJÄT vastustaa kaivoslain muuttamista mutta esittää sen sijaan kaivosasioita hoitavan viraston (Tukes) tilalle uutta myös aluehallintovirastosta ja ely-keskuksesta riippumattonta arviointi- ja valvontaelintä. Sillä pitäisi olla ympäristöalan ja saamelaiskulttuurin erityistä asiantuntemusta ja saamelaistuntemusta edellyttävät virat tulisi täyttää yhteistyössä käräjien

kanssa.

– Tehtäviin kuuluisivat kaivoslain 38. pykälän mukaiset vaikutusten arviointitehtävät sekä ympäristölupien mukaiset valvontatehtävät saamelaisen kotiseutualueella, käräjät esittää.

– Elimelle olisi todennäköisesti tarkoituksenmukaista myöntää rinnakkaisvaltuudet myös kaivoslain 16. luvun mukaisiin valvontatehtäviin, jotta yhdelle viranomaiselle syntyisi kokonaiskuva siitä, mitä saamelaiskulttuurin kannalta merkityksellistä saamelaisen kotiseutualueella tapahtuu.